وەقایعی کوردستان

رۆژنامەی رەسمی هەرێمی کوردستانە - وەزارەتی داد دەری دەکات

ژمارە (٢٠٤) سالی شازدەیەم ٨/ تشرینی دووەم/٢٠١٦ زایینی ١٧/ گەلارێزان/ ٢٧١٦کوردی ٨ / صفر/ ١٤٣٨ کۆچی

204

لەم ژمارەیەدا :

بڕیاری ژمارە (٨٨) سالی ٢٠١٦ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ل ١

ڕێکخستنەوەی کرێ و ڕسوومات و سزا داراییەکانی تایبەت بە بواری تۆمارکردنی کۆمپانیاکان و بریکارنامە بازرگانییەکان لە هەرێمی کوردستان.

بڕیاری ژمارە (٩١) سالی ٢٠١٦ سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ل ٢

پەسەندکردنی جێبەجێکردنی پرۆژەی وردبینی نێودەولەتی سەربەخۆ بۆ داهات و خەرجییەکانی نەوت و گاز لەهەرێمی کوردستان .

ڕێنمایی ژمارە (١)ی سالی ٢٠١٦ دەستەی دەسپاکی ل ٥

ڕێنمایی ڕەفتاری پیشەیی بۆ فەرمانبەرانی کەرتی گشتی لە هەرێمی کوردستان.

بەیانی ژمارە (٣١ — ٣٣ — ٣٤ — ٣٥)ی سالی ٢٠١٦ وەزارەتی تەندروستی ل ١٨

ناونیشان: هەولێر - چوار ڕیانی فرنسۆ میتران بالەخانەی وەزارەتی داد.

http//: www.mojkurdistan.com

☎ :(٢٢٤٥٥٠٨-٢٦٤٨٩٨٩-٢٢٤٥٥٠٧-٢٢٤٥٥١٤)

وقائع كوردستان

الجريدة الرسمية لأقليم كوردستان - تصدر من قبل وزارة العدل

العدد (٢٠٤) السنة السادسة عشرة ٨ / تشرينى الثاني / ٢٠١٦ميلادي ١٧/گەلاريزان/ ٢٧١٦كوردي ٨/ صفر / ١٤٣٨هجري

204

The Weekly Formal Newspaper of Kurdistan Region , Publishing by Ministry of Justice

في هذا العدد:

تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠١٦ لهيئة النزاهة لاقليم كوردستان ص ١٩

تعليمات السلوك المهني لموظفي القطاع العام في اقليم كوردستان

فهرست المواضيع باللغة الكوردية فقط

قرار رقم (٨٨) لسنة ٢٠١٦ رئاسة مجلس الوزراء ص ١

قرار رقم (٩١) لسنة ٢٠١٦ رئاسة مجلس الوزراء ص ٢

بيان رقم (٣١ — ٣٣ — ٣٤ - ٣٥) لسنة ٢٠١٦ وزارة الصحة ص ١٨

No. 204 Date : November , 8 , 2016 Vol.: 16

مطبعة نازة

http//: www.mojkurdistan.com

العنوان : اربيل- تقاطع فرنسو ميتران - بناية وزارة العدل

☎ :(٢٢٤٥٥١٤-٢٢٤٥٥٠٧-٢٦٤٨٩٨٩-٢٢٤٥٥٠٨)

سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران
ژمارە : ٤٥٣٢ لە ٢٠١٦/١٠/٢٧

بڕیاری
ژمارە (٨٨)ی ساڵی ٢٠١٦

پشت بەستن بە ئەحکامی ماددەی هەشتەم لە یاسای ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ژمارە (٣)ی ساڵی ١٩٩٢ هەموارکراو، و بە مەبەستی ڕێکخستنەوەی کرێ و ڕسوومات و سزا داراییەکانی تایبەت بە بواری تۆمارکردنی کۆمپانیاکان و بریکارنامە بازرگانییەکان لە هەرێمی کوردستان ، و لەسەر پێشنیاری وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی بەنووسراو یان ژمارە (١٠٧٨) لە ٢٠١٦/٣/٣١، و لەبەر ڕۆشنایی کۆنووسی کۆبوونەوەی ئاسایی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (١٣) لە بەرواری ٢٠١٦/٥/٢، بڕیاردرا بە:-

١- هەموارکردنی خشتەی ڕەسمەکانی هاوپێچی یاسای کۆمپانیاکان ژمارە (٢١)ی ساڵی ١٩٩٧ی هەموارکراو، و پشتبەست بە ماددەی (٢٠٩) لە یاسای کۆمپانیاکان ژمارە (٢١)ی ساڵی ١٩٩٧ی هەموارکراو، و بەپێی خشتەی ژمارە (١)ی هاوپێچی ئەم بڕیارە بە ناونیشانی (خشتەی ڕەسمەکانی یاسای کۆمپانیاکان ژمارە (٢١)ی ساڵی ١٩٩٧ هەموارکراو) هاتووە کە لە (١٦) شانزە بڕگە پێکهاتووە و بە بڕگەی ژمارە (١) (تۆمارکردنی کۆمپانیای خۆماڵی) دەست پێدەکات و بەبڕگەی ژمارە (١٦) (ڕاستاندنی تۆماری پێشکەشکراو) کۆتایی دێت.

٢-فەرمانگەی تۆمارکردنی کۆمپانیاکان سەر بە وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی کرێی پێویست وەردەگرێت لە کۆمپانیا نیشتمانییەکان و لق و نووسینگەی کۆمپانیا و دامەزراوە بیانییەکان و بریکارەکانی بازرگانی و بریکارەکانی تۆمارکردن و کەسەکان لە بەرامبەر ئەو خزمەتگوزارییانەی پێشکەشیان دەکرێت بەپێی خشتەی ژمارە (٢)ی هاوپێچی ئەم بڕیارە بە ناونیشانی (کرێی تۆمارکردنی کۆمپانیاکان لە وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی) هاتووە کە لە (١٤) چواردە بڕگە پێکهاتووە و بە بڕگەی ژمارە (١) (وردبینی بەڵگەنامەکان و گرێبەستی سەرجەم کۆمپانیاکان) دەست پێدەکات و بە بڕگەی ژمارە (١٤) (ئەنجامدانی کۆبوونەوەی دەستەی گشتی لە باڵەخانەی تۆمارکردنی کۆمپانیاکان) کۆتایی دێت.

٣-وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی بە هەماهەنگی وەزارەتی دارایی و ئابووری دەتوانێت ڕێنمایی پێویست بۆ ئاسانکاری جێبەجێکردنی ئەم بڕیارە دەربکات.

٤-کار بە هیچ بڕیار و ڕێنماییەکی دارایی ناکرێت دژ بە ئەحکامەکانی ئەم بڕیارە بێت.

٥-وەزارەت و لایەنە پەیوەندیدارەکان ئەم بڕیارە لە ڕێکەوتی بڵاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) جێبەجێ دەکەن.

نێچیرڤان بارزانی
سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران

خشتەی ژمارە (١)

خشتەی ڕەسمەکانی یاسای کۆمپانیاکان ژمارە (٢١)ی ساڵی ١٩٩٧ هەموارکراو

ژ	جۆر	بڕی ڕەسم	
		(بە ژمارە)	(بە نووسین)
١	تۆمارکردنی کۆمپانیای خۆماڵی	٣٠٠,٠٠٠	سێ سەد هەزار دینار
٢	پوول و سەرمایە بۆ هەر یەك ملیۆن دینار	٧,٥٠٠	حەوت هەزار و پێنج سەد دینار
٣	کردنەوەی لقی کۆمپانیاکانی بیانی	٥٠٠,٠٠٠	پێنج سەد هەزار دینار
٤	پوول و سەرمایە بۆ هەر یەك هەزار دۆلار	٧,٥٠٠	حەوت هەزار و پێنج سەد دینار
٥	دەرکردنی مۆڵەتی لقی کۆمپانیاکانی بیانی	٣٠٠,٠٠٠	سێ سەد هەزار دینار
٦	نوێکردنەوەی مۆڵەتی لقی کۆمپانیاکانی بیانی	٢٠٠,٠٠٠	دوو سەد هەزار دینار
٧	دەرکردنی بڕیاری هەموارکردنی کۆمپانیاکان	١٠٠,٠٠٠	سەد هەزار دینار
٨	تۆمارکردنی کۆمپانیای هاوپشک	٥٠٠,٠٠٠	پێنج سەد هەزار دینار
٩	زیادکردنی سەرمایەی کۆمپانیا بۆ هەر یەك ملیۆن دینار	٧,٥٠٠	حەوت هەزار و پێنج سەد دینار
١٠	دەرکردنی بڕیاری پاکتاوکردن	١٠٠,٠٠٠	سەد هەزار دینار
١١	تۆمارکردنی بریکارنامەی بازرگانی	٣٠٠,٠٠٠	سێ سەد هەزار دینار
١٢	دەرکردنی مۆڵەتی بریکارنامەی بازرگانی	١٠٠,٠٠٠	سەد هەزار دینار
١٣	نوێکردنەوەی مۆڵەتی بریکارنامەی بازرگانی	٥٠,٠٠٠	پەنجا هەزار دینار
١٤	کەشفی تۆماری عمولات	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار
١٥	داخستنی پەڕاوی عمولات	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار
١٦	ڕاستاندنی تۆماری پێشکەشکراو	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار

خشتەی ژمارە (٢)

کرێی تۆمارکردنی کۆمپانیاکان لە وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی

ژ	جۆر	بڕی کرێ	
		(بە ژمارە)	(بە نووسین)
١	وردبینی بەڵگەنامەکان و گرێبەستی سەرجەم کۆمپانیاکان	١٠٠,٠٠٠	سەد هەزار دینار
٢	وردبینی ژمێرکاری ساڵانەی کۆمپانیاکان	١٠٠,٠٠٠	سەد هەزار دینار
٣	بڵاوکردنی بڕیارەکان و داوتنامەکان	٥٠,٠٠٠	پەنجا هەزار دینار
٤	دراسەتکردنی گرێبەستی دامەزراندنی کۆمپانیاکانی هاوپشک و لێکۆڵینەوەی کەڵکی ئابووری	١٠٠,٠٠٠	سەد هەزار دینار
٥	پشکنینی بارەگاکانی کۆمپانیا لە ناو شارەکان	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار
٦	پشکنینی بارەگاکانی کۆمپانیا لە دەرەوەی شار	٥٠,٠٠٠	پەنجا هەزار دینار
٧	ڕاوێژی تایبەت بە تۆمارکردنی کۆمپانیای	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار
٨	داواکردنی پەسەندکردنی گرێبەست و بەڵگەنامەکان	٥٠,٠٠٠	پەنجا هەزار دینار
٩	مامەڵەی دامەزراندنی بەڕێوەبەری ڕێپێدراو	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار
١٠	داواکاری پشتگیری	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار
١١	دەرهێنانی ناسنامەی ب. گ. تۆمارکردنی کۆمپانیاکان	١٠٠,٠٠٠	سەد هەزار دینار
١٢	نوێکردنەوەی ناسنامەی کۆمپانیا	٥٠,٠٠٠	پەنجا هەزار دینار
١٣	ئامادەبوونی نوێنەر لە کۆبوونەوەی دەستەی گشتی کۆمپانیا	٥٠,٠٠٠	پەنجا هەزار دینار
١٤	ئەنجامدانی کۆبوونەوەی دەستەی گشتی لە باڵەخانەی تۆمارکردنی کۆمپانیاکان	٢٥,٠٠٠	بیست و پێنج هەزار دینار

سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران
ژمارە : ٤٥٣١ لە ٢٠١٦/١٠/٢٧

بڕیاری
ژمارە (٩١)ی ساڵی ٢٠١٦

پشت بەستن بە ئەحکامی ماددەی هەشتەم لە یاسای ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ژمارە(٣)ی ساڵی ١٩٩٢ هەموارکراو ،و لەبەر ڕۆشنایی کۆنووسی کۆبوونەوەی ئاسایی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە(١٥) لەبەرواری ٢٠١٦/٩/٢٩ ، و دوابەدوای بڕیاری پێشووی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (٧٣) لە ٢٠١٦/٢/٣ ، و ئاماژە بەهەردوو بڕیاری ئەنجومەنی هەرێمی بۆ کاروباری نەوت و گاز ژمارە(٤٣٩) لە ٢٠١٦/٥/٥ و (٥٧٩) لە ٢٠١٦/٦/٢٣ ، بڕیاردرابە :

١- پەسەندکردنی جێبەجێکردنی پڕۆژەی وردبینی نێودەوڵەتی سەربەخۆ بۆ داهات و خەرجییەکانی نەوت و گاز لە هەرێمی کوردستان لەلایەن کۆمپانیای نێودەوڵەتی (Deloitte) کە لەدوای تەندەرکردن و شیکردنەوە و ئیحالەکردن لەبەر ڕۆشنایی ڕێنمایی جێبەجێکردنی گرێبەستە گشتییەکان لە هەرێمی کوردستان ژمارە (٢)ی ٢٠١٦ لەگەڵ کۆمپانیای (Ernest&young) جێبەجێکردنی پڕۆژەکەیان پێ سپێردرا، و پەسەندکردنی ڕەشنووسی ئەو گرێبەستەی لە کۆبوونەوەی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (١٥) لە ٢٠١٦/٩/٢٩ بۆ جێبەجێکردنی پڕۆژەکە خرایەڕوو ، و ڕاسپاردنی سەرۆکی ئەنجومەنی هەرێمی بۆ کاروباری نەوت و گاز بۆ ئیمزاکردنی گرێبەستەکە .

٢- ڕاسپاردنی وەزارەتی دارایی وئابووری بۆ تەرخانکردنی بودجەی پێویست بۆ جێبەجێکردنی پڕۆژەکە لەبەر ڕۆشنایی برگەکانی گرێبەست ، و بەرەچاوکردنی پێوەری کارپێکراو لەم بوارە بەهەماهەنگی ئەنجومەنی هەرێمی بۆ کاروباری نەوت و گاز بەرەچاوکردنی گرنگی و تایبەتمەندی پڕۆژەکە

٣- ڕاسپاردنی (ئەنجومەنی هەرێمی بۆ کاروباری نەوت وگاز) وەك لایەنی پەیوەندیدار بۆ جێبەجێکردنی تەواوی پڕۆژەکە و پێدانی دەسەڵات بۆ داڕشتنی پلان ومیکانیزمی پێویست بۆ جێبەجێکردنی گرێبەستی پڕۆژەکە و پێکهێنانی یەکە و لیژنەی پێویست و گشت بڕیارو پێویستیەکانی تری پڕۆژەکە لە چوارچێوەی ئامانجەکانی پڕۆژەکە .

٤- پێویستە لەسەرگشت دامەزراوە و وەزارەت و لایەنە پەیوەندیدارەکان لە هەرێمی کوردستان ، لە ژێر سەرپەرشتی ڕاستەوخۆی ئەنجومەنی هەرێمی بۆ کاروباری نەوت و گاز ، پابەند بن بە هەماهەنگی و هاوکاری تەواو و پێشکەشکردنی زانیاری و داتا و دۆکیومێنتی پێویست بۆ (لیژنەی تایبەت بە بەرێوەبردنی پڕۆژەی وردبینی سەربەخۆی داهات و خەرجییەکانی نەوت وگاز لە هەرێمی کوردستان) و بەدیهێنانی ئامانجەکانی بڕیاری ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (٧٣) لە ٢٠١٦/٢/٣ تایبەت بە پڕۆژەکە .

٥- پێویستە لەسەر ئەنجومەنی هەرێمی بۆ کاروباری نەوت وگاز بە ڕاپۆرتی دەوری ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان ئاگاداربکاتەوە لەبەرەو پێش چوون و بەربەستەکانی بەردەم جێبەجێکردنی پـڕۆژەکـە و خستنەڕووی کێشەوگـرفتەکـان لەگـەڵ خستنەڕووی پێشـنیارەکانیان بـۆ کـارئاسـانی ولابردنی بەربەستەکان .

٦- پێویستە لەسەر ئەنجومەنی هەرێمی بۆ کاروباری نەوت وگاز میکانیزمی گونجاو دەستنیشان بکات بۆ چۆنیەتی خستنەڕووی پڕۆژەی ئاماژە پێدراو بۆ لایەنە پەیوەندیدارەکان لە هەرێمی کوردستان بەتایبەتیش لیژنە پەیوەندیدارەکانی پەرلەمانی کوردستان و دامەزراوە پەیوەندیدارەکانی تری هەرێم ، وکونسڵخانە و نوێنەرایەتی وولآتانی جیهان و دامەزراوە نێودەوڵەتییەکان لە هەرێمی کوردستان ، لەگەڵ ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی و میدیاکاران و کەناڵەکانی ڕاگەیاندن بە مەبەستی خستنەڕووی گرنگیی و ناوەڕۆکی پڕۆژەکە و میکانیزمی جێبەجێکردنی تاوەکو هەموو لایەك ئاگاداری پڕۆسەکە و هەنگاوەکانی جێبەجێکردنی پڕۆژەکە بن.

٧- گشت وەزارەت ولایەنە پەیوەندیدارەکان ئەم بڕیارە لە ڕۆژی دەرچوونییەوە جێبەجێ دەکەن و لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) بڵاودەکرێتەوە.

نێـچیرڤـان بـارزانـی
سـەرۆکی ئە نجومەنی وەزیران

دەستەی دەسپاکی هەرێمی کوردستان
ژمارە : ١٧/٢ لە ٢٠١٦/١١/٣

پاڵپشت بەماددەکانی (پێنجەم/ حەوتەم) و (دەیەم/ پێنجەم) لە یاسای دەستەی دەسپاکی هەرێمی کوردستان ژمارە (٣)ی ساڵی ٢٠١١ی هەمووارکراو ، ئەم ڕێنماییەی خوارەوەمان دەرکرد:-

ڕێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٦

ڕێنمایی ڕەفتاری پیشەیی بۆ فەرمانبەرانی کەرتی گشتی لە هەرێمی کوردستان

بەشی یەکەم

پێناسە و ئامانجەکان

ماددەی (١):-

مەبەست لەم وشە و دەستەواژانەی خوارەوە بۆ جێبەجێ کردنی ئەم ڕێنماییە ئەو مانایانەیە کە بەرامبەریانە:

یەکەم: هەرێم : هەرێمی کوردستان _ عێراق .

دووەم: فەرمانبەرایەتی گشتی : ئەرك خستنە ئەستۆیەکی نیشتمانی و خزمەتێکی کۆمەڵایەتیە ئامانجی بەرژەوەندی گشتی و خزمەت کردنی تاکەکانی ناو هەرێمە بەپێی حوکمی یاسا کارپێکراوەکان .

سێیەم: فەرمانبەری گشتی : هەرکەسێك ئەرکێکی پێ سپێردرابێت لە پێگەیەکی فەرمانبەری یان پۆستێکی یاساکاری یان جێ بەجێکاری یان کارگێڕی یان دادوەری لە دامەزراوە گشتیەکانی هەرێمی کوردستان - عێراق ، جا چ بەدامەزراندن بوو یان هەڵبژاردن ، هەمیشەیی بوو یان کاتی ، بەرامبەر بەکرێ بوو یان بێ بەرامبەر وە بە تایبەت ئەو کەسانە دەگرێتەوە کە لە پۆستە باڵاکاندان لە هەرێم لە پلەی وەزیر بەرەو سەرەوە وە هەموو ئەوانەی کە کاردەکەن لەهەرسێ دەسەڵاتەکە وە دەستە سەربەخۆکان و حکومەتە خۆجێکان و شارەوانیەکان .

چوارەم: خێزانی فەرمانبەری گشتی : ئەوانەش خێزان و خزم و زاواکانی دەگرێتەوە لە پلەکانی یەك و دوو و سێ ، وە هەرکەسێك کە لە منداڵیەوە بەخێوی کردبێت یان لە خۆی گرتبێ بەپێی بڕیاری دادگا .

پێنجەم: کەسانی پەیوەندی بەهێز : ئەوانەن کە پەیوەندیەکی بەهێز دەیانبەستێتەوە بە فەرمانبەری گشتیەوە ، وەکو هاوڕێیەتیەکی تۆکمە یان هاوپیشەیەکی داکوتراو یان خۆشەویستی یان پێکەوە نیشتەجێ بوون یان بژێوی ئەدا یان پێی سپێردرابێ وە ئەو کۆمپانیا و ڕێکخراوانەی کە هەیانە یان بەشدارن یان پشکیان تێدایە یان بەرێوەی دەبەن .

شەشەم: گەندەڵی: هەموو کارێك یان ڕێگریکردن لە کارێك کە ببێتە هۆی خراپ بەکارهێنانی دەسەڵات و پلە و پایەی فەرمانبەرێتی بە مەبەستی بەدیهێنانی بەرژەوەندی تایبەت ماددی بێت یان مەعنەوی بۆ خودی فەرمانبەری گشتی یان بۆ کەسێکی تر .

حەوتەم: لایەنگیری : دەرکردنی بڕیار یان جێ بە جێ کردنی کار لە بەرژەوەندی کەسێك یان لایەنێك ، کە فەرمانبەری گشتی پەیوەندی پێوە هەبێت ، وەك پارتێکی سیاسی یان خێزان یان خێڵ یان ناوچە بەبێ ئەوەی شایستەی بێ .

هەشتەم: هاوسۆزی(محاباە) : پێشخستنی کەسێك یان لایەنێك بەسەر ئەوانی دیکەدا لەکاتی پێشکەشکردنی خزمەت بەشێوەیەکی ناڕەوا .

نۆیەم: نێوەندگیری : دەستێوەردان یان کاریگەری دروست بکات لە چوارچێوەی کەرتی گشتیدا لە بەرژەوەندی تاکێك یان کۆمەڵێك بۆ بەدەسهێنانی سوود یان خزمەت یان خێرا پێشکەشکردن بەشێوەیەکی ناڕەوا .

دەیەم: هاودژبوونی بەرژەوەندییەکان : خۆی لە هەڵکەوتنی بارێکدا دەبینێتەوە یان بریارێك یان فەرمانێك یان ڕێکارێك کە فەرمانبەری گشتی دەری دەکات یان بەشدار دەبێت لەدەرکردنی کە دەبێتە هۆی هاودژبوونی بەرژەوەندی تایبەتی خۆی لەگەڵ بەرژەوەندی گشتی کە کاریگەری لەسەر توانا و بێلایەنی لە بڕیاردان و لەسەر شێوازی ئەنجامدانی ئەرکەکانی و بەرپرسیاریەتیەکانی دەبێت .

ماددەی (٢):- ئامانج لەم ڕێنماییە بریتیە لە :-

یەکەم: پتەوکردنی دڵنیایی و باوەڕداری بەکەرتی گشتی لە ڕێگای دانانی بنەماکانی ڕەوشتی پیشەیی و بەها بنەڕەتیەکانی فەرمانبەرایەتی گشتی .

دووەم: دۆزینەوە و گەشەپێدانی پێوەری ڕفتارەکان و ڕۆشنبیری دامەزراوەیی بۆ فەرمانبەری گشتی و فەرمانبەرایەتی گشتی بۆ دڵنیابوون لە بەجێهێنانی ڕاست و شەرەفمەند لە فەرمانبەرایەتیە گشتیەکان.

سێیەم: پتەوکردنی بەهاکانی پیشەیی فەرمانبەری گشتی و گەشەپێدانی هەستکردن بە بەرپرسیارێتی لە ئەرکەکانیدا و پاڵپشتی کردن و پابەندبوون پێیانەوە .

چوارەم: دەست گرتن بە بەرزترین پێوەرە ڕەوشتیەکان لەکاتی مامەڵەکردن لەگەڵ وەرگرانی خزمەتگوزاری وە بەرپرسەکانی فەرمانبەری گشتی و هاوپیشەکانی بەپێی پێوەرە بنەڕەتیەکانی فەرمانبەرایەتی گشتی ، تاکو گەیشتن بە پێشکەشکردنی باشترین خزمەتگوزارییەکان .

بەشی دووەم
بەها بنەڕەتیەکانی فەرمانبەرایەتی گشتی

ماددەی (٣):-

فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت بەم بەها بنەڕەتیانەی خوارەوە لەکاتی بەجێهێنانی ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتی :-

یەکەم: ڕێزگرتنی یاسا : لەمیانەی دەستگرتن بە سەروەری یاسا و ڕەوایی ئەو کار و بڕیار و فەرمانانەی کە لەئەستۆیدایە .

دووەم: دەسپاکی : لەمیانەی ڕاست ڕەوی پابەندبوون بە یاسا و پەیڕەو و ڕێنماییەکان ، وە خۆلادان لەهەموو شتێك کەببێتە هۆی لەکەدارکردنی بێ لایەنی و بابەتیانەی کارکردنی ، وە نەقۆزتنەوەی دەسەڵات یان پیشەکەی یان پلە و پایەی بە مەبەستی بە دیهێنانی بەرژەوەندی تایبەتی خۆی یان بۆ کەسێکی تر بەناڕەوایی .

سێیەم: شەفافیەت : لە میانەی ڕوونی لەناو پەیکەری فەرمانبەرایەتی و پەیوەندی لەگەڵ سوودمەندەکان لە خزمەتگوزارییەکان وە ئاشکراکردنی بڕیارەکان و ڕێکارەکان و ئامانجەکان و دەرئەنجامەکان تاوەکو بەردەست بێت بۆ بینینی .

چوارەم: یەکسانی : لە میانەی پابەند بوون بە ئەنجام گەیاندنی ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتی بەڕێگایەکی دادپەروەر و یەکسان بەبێ گوێدان بە ڕەگەزی ئەوانەی مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێت یان ئاینیان یان ڕێبازیان یان زمانیان یان لایەنگیری بیرکردنەوەیان یان سیاسی یان ناوچەیی .

پێنجەم: دادپەروەری : لە میانەی پابەندبوون بە فەراهەم کردنی هەڵی پیشەیی یەکسان و هاندەر بۆ ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە .

شەشەم: دڵسۆزی : لە میانەی بە جێ گەیاندنی ئەرکەکانی بەهەموو دڵسۆزیەك وە بەکارهێنانی ئەوپەڕی توانا لەپێناو باشترکردن و پێشخستن و خێرا بوون لە پێشکەشکردنی خزمەتگوزاریەکان .

حەوتەم: کارایی : لە میانەی هەوڵدان بۆ باشترکردنی بەکارهێنانی توانا دارایی و ماددی و مرۆیەکان ، گرێنتی بەهەدەر نەدانی داهاتە گشتیەکان ، وە ئەنجامدانی هەرکارێك کە ببێتە هۆی ڕاستکردنەوە و پێشخستنی شێوازی کارکردن .

هەشتەم: بابەتیانە : لە میانەی بنیادنانی بڕیار و فەرمان و ڕاسپاردەکان لەسەر شیکردنەوەی ورد بۆ وەقائیع و دۆکیۆمێنتەکان و وردبینیەکی چڕ بۆ بەڵگەکان .

نۆیەم: ڕاستگۆیی و ئەمانەت پارێزی : لە میانەی بەرزکردنەوەی بەهاکانی ڕاستگۆیی و دەستگرتن بە ڕوونی و ڕاشکاوی کە دەبێتە هۆی گرێنتی بنیاتنانی متمانەی بەرز لەلای ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە وە هاوپیشەکانی و ئەوانەی کە مامەڵەی لەگەڵ دەکات .

دەیەم: بێلایەنی : لە میانەی لاینگیری نەکردن بۆ هیچ کەسێك یان لایەنێك یان گروپێك بەو هۆکارانەی کە پەیوەندیان نیە بە ئەرکەکانی کاری فەرمانبەرایەتی یان خزمەتگوزاری داواکراو ، وە جیاوازی نەکردن لەنێوان داواکاری خزمەتگوزاریەکان .

یانزەیەم: پابەندبوون (الانضباط) : لە میانەی ڕێزگرتنی کاتەکانی کارکردن و ئەنجامدانی ئەرکەکان کە پێی سپێردراوە بە ئەوپەری تواناوە و خۆدورخستنەوە لەهەر ڕەفتارێکی پێشێلکاری .

دوانزەیەم: لێپرسینەوە : لە میانەی لەئەستۆ گرتنی دەرئەنجامی ئەو بڕیار و فەرمانانەی کە دەریدەکات و ئەو کارە ماددی و یاساییانەی کە پێی هەڵدەستێ لە کاتی بەجێهینانی ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتیەکەی

سیانزەیەم: نایابی (التمیز) : لە میانەی ڕشتی لە قۆزتنەوەی هەموو هەلو بەردەستەکان بۆ باشترکردنی زانیاری و شارەزایی فەرمانبەرایەتیەکەی .

چواردەیەم: ژیانی تایبەتی : لە میانەی جیاکردنەوەی تەواو لەنێوان ژیانی تایبەتی فەرمانبەر و ئەرك و لێپرسراویەتیەکانی لەچوارچێوەی فەرمانبەرایەتی گشتی .

مادده (٤):-

یەکەم: فەرمانبەری گشتی بەشێوەیەك ڕەفتاردەکات کە ببێتە هۆی بەهێزتر بوونی بەها بنەڕەتیەکانی فەرمانبەرایەتی گشتی و پاڵپشتی بۆ متمانە بوون بە دەستپاکی و ڕاستگۆیی و لێهاتویی و پیشەیی کەرتی گشتی .

دووەم: فەرمانبەری گشتی بنەمای یەکسانی هەموان بەرامبەر بەیاسا بەشێوەیەکی بەردەوام و دادپەروەرانە جێبەجێ دەکات و بەبێ هیچ جیاوازیەك لەنێوان تاکەکان لەهەر جۆرێك و بەهەر هۆکارێك .

مادده (٥):-

پێویستە لەسەر فەرمانبەری گشتی هەڵسێ بە ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتی بە مەبەستی بەدیهێنانی ئامانجەکانی فەرمانگەکەی بە نیەتێکی پاك و ئەمانەت ودەسپاکی و بابەتی و بێلایەن بەپێی حوکمەکانی ئەم ڕێنماییە لەسنوری دەسەڵات و ئەرکەکانی وە خۆلادان لە گەندەڵی یان مەبەستی خراپ یان بێباکی یان سەرپێچی یاسا یان هاوسۆزی یان لایەنگیری یان نێوەندگیری یان زیان گەیاندن بە بەرژەوەندی گشتی بۆ بەدیهێنانی بەرژەوەندی تایبەت بۆ خودی خۆی یان کەسێکی تر .

بەشی سێیەم

ڕەوشتە گشتیەکانی فەرمانبەری گشتی بۆ بەجێ گەیاندنی ئەرکەکانی

مادده (٦):-

فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێ کە بەدڵسۆزی بمێنێتەوە بۆ وڵاتەکەی وە وابەستە دەبێت بەدەستوور و یاساکانیەوە و پارێزگاری دەکات لەسەر جێبەجێ کردنی بنەما یاساییەکان بەهەموو پلەکانی بەشێوەیەکی وورد

مادده (٧):-

یەکەم: جێبەجێ کردنی ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتی لەلایەن خودی فەرمانبەری گشتیەوە دەبێت ، بەشێوەیەکی وورد و بابەتی و بێ لایەن بەمتمانە و نیەتێکی باش ، بەپێی پرەنسیپی بەرپرسیاریەتی و لێهاتویی تاکەکەسی ، بە ئامانجی بەدەست هێنانی بەرژەوەندییە گشتییەکان وە ناکرێ کەسێکی تر راسپێرێت بۆ جێبەجێ کردنی کارەکانی ئەگەر ئەو کەسە ڕێپێدراو نەبێت بە شێوەیەکی ڕاشکاو بەپێی یاسا یان ڕێپێدانێکی نوسراوێکی ڕاشکاو لە لایەن ئەوەی کە دەسەڵاتی یاسایی هەیە یان لە حالەتی باری چاوەڕوان نەکراودا .

دووەم: جێبەجێ کردنی ئەرکی فەرمانبەرایەتی و تەواوکردنی بە شێوەیەکی کت و پڕ و خێرا یان لە چوارچێوەی کاتێکی گونجاو و دیاریکراو بەپێی باشترین چالاکی .

مادده (٨):-

ئامادەبوونی فەرمانبەری گشتی لە شوێنی کارەکەی لەکاتی دیاری کراو لەسەرەتای دەوامی فەرمی وە دەبێ هەموو کاتەکانی دەوامی فەرمی تەرخان بکات بۆ ئەنجام دانی ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتی بەشێوەیەکی باش و لێهاتوو وە جەختکردنەوە لەسەر کاریگەری و کارایی لە بەجێگەیاندنی ئەرکەکان بەشێوەی تاك و گروپ .

مادده (٩):-

پێویستە فەرمانبەری گشتی هەڵسێ بە بەرەو پێشبردنی بەهرە و زانیارییەکانی و تواناکانی لە ڕێگای فێربون و ڕاهێنانی بەردەوام وە پێشکەش کردنی یارمەتی بۆ کەسانی تر بۆ پەرەپێدانی بەهرە و زانیارییەکانیان وە لەئەستۆگرتنی گواستنەوە و بەشداری پێکردنی زانیاری و بەهرە و توانا و شارەزاییەکان .

مادده (١٠):-

یەکەم: فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێ بەدەرکردنی پسولەی واژووکراو لەلایەن خۆی یان فەرمانبەرێکی سەربەخۆی بە وەرگرتنی داوایەکی نوسراو یان سکالاّ کە لەلایەن هەر کەسێك پێشکەش دەکرێ لەکاتی وەرگرتن وە دەبێ هەموو بانگەواز و نێردراو و پەیوەندی و نامەی ئەلکترۆنی و نامەی ئاسایی وەلاّم بداتەوە بە وەلاّمی تەواو و وورد و خێرا بەپێی توانا وە دوربکەوێتەوە لە پێشکەش کردنی زانیاری ناڕوون و ناتەواو .

دووەم: پسوولەی وەرگرتنی داواکاری نوسراو یان سکالاّ ئەمانە لەخۆدەگرێت ناوی ئەو فەرمانگەی کە وەریگرتووە وە ڕێگای پەیوەندیکردن پێیەوە وە ناوی فەرمانبەری وەرگر وە ناونیشانی فەرمانبەرایەتی و مێژووی وەرگرتن و خەسڵەتەکانی داواکاری یا سکالاّکە .

سێیەم: فەرمانبەری گشتی دەبێ دەست بکات بە وەلاّم دانەوەی ئەو داواکاری و سکالاّیە کە دەچێتە چوارچێوەی پسپۆڕیەکەی بەشێوەیەکی خێرا و بە کاتێکی دیاریکراو وە لەکاتی دواکەوتن بەبێ هیچ پاساوێك بەرپرسیارییەتەکە لەئەستۆ دەگرێت .

چوارەم: فەرمانبەری تایبەتمەند بە نوسینێك ئەو بنەما یاسایی و واقعیانە ڕوون دەکاتەوە کە پشتی پێبەستووە لە بڕیارەکانی وە کەسانی پەیوەندیدار دەتوانن سەیری بکەن وە تەماشای هۆکارەکانیشی بکەن وە کۆپی بکەن یان پێیان ڕابگەیەنێت لەو ماوەی لە یاسا دەقی لەسەر هاتووە یان لە ماوەیەکی گونجاو ، لەگەڵ ڕوونکردنەوەی چۆنیەتی گرتنەبەری ڕێگاکانی تانەی کارگێڕی یان دادوەری .

پێنجەم: فەرمانبەری گشتی هەرتانە و داخوازیەك وەردەگرێت کە لە لایەن هەرکەسێك یان لایەنێك پێشکەش دەکرێت لەسەر بڕیارەکانی وە پێدانی پسولەیەك لەسەر وەرگرتنی لەگەڵ دیاریکردنی ڕێکەوتەکەی وە یەکلایی دەکاتەوە بەخێرایی یان لەو ماوەی کە دیاریکراوە بە یاسا یان بە پەیڕەو یان ڕێنمایی ئەگەر نا لەماوەیەکی گونجاو .

مادده (١١):-

فەرمانبەری گشتی پابەندە بەوەی نابێ هیچ بەڵێنێك یان پەیمانێك بدات پێچەوانە بێت لەگەڵ یاسا لە چوارچێوەی ئەرکی فەرمانبەرایەتەکەی وە هیچ زانیاریەکی ناتەواو یان ناڕوون تۆمارنەکات لە کۆتە فەرمیەکان لەبەر هەرهۆیەك بێت .

مادده(١٢):-

فەرمانبەری گشتی ئاسانکاری دەکات بۆ کارەکانی چاودێری وووردبینی و پشکنین کەلایەنە دادوەری یان چاودێرییە تایبەتمەندەکان پێی هەڵدەستن لە ناوەوەی فەرمانگەکەی وە هەر پەڕاوێك و تۆمارکراوەك و زانیارییەك کە لەلایەتی پێشکەش دەکات لەکاتی داواکردنی لەلایەن لێکۆڵەر یان فەرمانبەری چاودێری وە وەلاّمی ڕونکردنەوە و پرسیارەکان دەداتەوە بەبێ دواکەوتن وە دوور دەکەوێتەوە لە هەرشتێك کە تەگەرە دەخاتە پێش کارەکانیان لە پێدانی زانیاری ناڕوون و ناتەواو و هەڵە .

مادده(١٣):-

فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت بەهەموو پێویستیەکانی تەندروستی و سەلامەتی لەشوێنی کاری فەرمانبەرایەتی .

بەشی چوارەم

ڕەوشتەکانی پەیوەندی نێوان فەرمانبەرانی کەرتی گشتی

مادده(١٤):-

فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت لە پەیوەندییەکانی لەگەڵ بەرپرس و هاوکار و ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە بەم بەها ڕەوشتیانەی خوارەوە :-

یەکەم: ڕێزگرتنی لە بەرپرس و هاوکارەکانی لە کار وە هەڵسوکەوت کردن لەگەڵیان بەدانایی و بابەتیانە و بێلایەنانە لەکاتی گفتوگۆی زارەکی و پاراستنی ژینگەی کاری فەرمانبەرایەتی تەندروست.

دووەم : گوێڕایەڵ بوون بۆ بڕیار و فەرمانەکانی بەرپرسانی بە گوێرەی ڕێزبەندی کارگێڕی و جێبەجێ کردنیان وە ئەگەر سەرپێچی یاسایی تێدا بوو ، پێویستە بەنووسین ئەو بەرپرسەی ئاگادار بکاتەوە لەو سەرپێچییەی کە فەرمانی پێکراوە وە پابەند نابێت بە جێبەجێ کردنی تەنها ئەگەر بە نووسین جەختی لەسەرکردەوە وە پێویستە جێبەجێ کردنی ئەو فەرمان و بڕیارانە ڕەتبکاتەوە کە بە تاوان دادەنرێت وە یاسا سزای لەسەر داناوە .

سێیەم: هەماهەنگی کردن لەگەڵ بەرپرس و هاوپیشە و ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە وە هاوکاری کردن و یارمەتی دانیان وە پێشکەش کردنی ئامۆژگاری و بەشداری پێکردنیان بە شارەزایی و زانیاریەکانی بۆ دۆزینەوەی چارەسەر بۆ بەربەست و کێشەکان وە بەرەو پێش بردنی شێوازەکانی کار وە دوورکەوتنەوە لە بەهەڵە دابردن یان بەربەست دروست کردن بۆ کارەکانیان .

چوارەم: پابەند بوون بە هەموو ئەو شتانەی کە گەرەنتی دەکەن بۆ دروستکردنی ژینگەیەکی فەرمانبەرایەتی دوور لە جیاکاری و بەربەست دروست کردن و تەنگەژە و گێچەڵ و توندوتیژی و بەکارهێنانی ووشەی نەشیاو یان بێ شەرمانە .

پێنجەم: دوورکەوتنەوە لە گومان دروست کردن لە توانا و دەسپاکی بەرپرسان و هاوپیشە و ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە وە دوورکەوتنەوە لە هەر شتێك کە ناوبانگی کەسی و پیشەییان لەکەدار بکات ، تەنها ئەوکاتە نەبێ کە دڵنیایە لە ڕاستی و دروستیان .

شەشەم: ڕێزگرتنی تایبەتمەندیەکانی بەرپرسان و هاوپیشە و ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە وە دوورکەوتنەوە لە خراپ بەکارهێنانی ئەو زانیاریانەی تایبەتە بە ژیانی کەسی و خێزانی کە دەکەوێتە لایەوە بەمەبەستی زیان گەیاندن پێیان .

حەوتەم: خۆ بەدوور ڕاگرتن بەشێوەیەکی تەواو لەهەوڵی بەدەست هێنانی هەر مامەڵەیەکی جیاکاری یان ڕەزامەندکردنی بەرپرسەکەی بەخۆ نزیکردنەوە بەشێوازی پیاهەڵدان و فێڵ و نێوەندگیری و لایەنگیری .

مادده(١٥):- بەرپرسی کارگێڕی پابەند دەبێت بەمانەی خوارەوە :-

یەکەم: دەبێت نموونە بێت و چاوی لێبکرێت بە تایبەت لە ڕێزگرتن و جێبەجێ کردنی ئەو بەها ڕەفتاریانەی دەقیان لەسەر هاتووە لەم ڕێنماییە .

دووەم: یارمەتی دانی ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە لە بەرەو پێشبردنی بەهرە و توانا کەسیەکانیان .

سێیەم: ڕێزگرتن لە مافی ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە و هەڵسوکەوت کردن لەگەڵیان بە یەکسانی و دادپەروەری بەبێ پێش خستن یان جیاکاری وە جەخت کردنەوە لەسەر بەدەست هێنانی شایستە فەرمانبەریەکانیان بە شێوەی تەواو لەنێوانیاندا مافی وەرگرتنی مۆڵەت بەپێ ی یاسا .

چوارەم: هەڵسەنگاندنی ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە بەشێوەی بابەتیانە بە گوێرەی ئەو بنەما هەڵسەنگاندنانەی کە دەقی یاسای لەسەرە .

پێنجەم: لە ئەستۆگرتنی بەرپرسیاریەتی بەشێوەی کەسی لەو فەرمان و بڕیارانەی ئاراستەی فەرمانبەرەکانی دەکات

شەشەم: پابەندبوون بە جەخت کردنەوەی لە فەرمان و بڕیارەکان بە نووسین هەرکاتێك ئاگادارکردنەوەیەکی پێگەیشت یان تانە درا بە نووسین لە بڕیار و فەرمانەکانی لە لایەن یەکێك لە فەرمانبەرەکانی .

حەوتەم: ڕێزگرتنی ئازادییەکانی فەرمانبەرانی بە تایبەت ئازادی بیروڕا ، وە ئاگاداری دادپەروەری بێت لەکاتی لێپرسینەوە لەگەڵیان وە دورکەوتنەوە لە زیادەڕۆیی لە بەکارهێنانی دەسەڵات و پلە و پایە .

هەشتەم: ڕێزگرتنی مافی فەرمانبەرانی لە تانە لێدان لەسەر فەرمان و بڕیارەکانی بەرپرسی کارگێڕی لە بەرامبەر خۆی یان لە بەرامبەر لایەنە دادوەری یان کارگێڕی تایبەتمەند ، وە دورکەوتنەوە لە هەر ڕێکارێکی تۆڵەسەندنەوەی ژیان لەبەر ئەم هۆکارە .

نۆیەم: کارکردن لەسەر هێنانەکایەی کەشێکی فەرمانبەرایەتی لەبار وە دوورکەوتنەوە لە بێ ڕێزی کردن بەفەرمانبەرانی یاخود گێچەڵ کردن یان بەکارهێنانی توندوتیژی یان جیاکاری بەرامبەریان .

بەشی پێنجەم

ڕەوشتەکانی مامەڵە کردن لەگەڵ وەرگرانی خزمەتگوزاری

مادده(١٦):-

فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت بەم بنەما و ڕێسا ڕەوشتیانەی خوارەوە لە مامەڵەکردن لەگەڵ وەرگری خزمەتگوزاریەکان :-

یەکەم: فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت بە پێشکەش کردنی ئەو خزمەتگوزاریانەی کە ڕاسپێردراوە لە سەری بەکارامەیی و لێهاتوویی و مامەڵەکردن لەگەڵیان بە ڕێزگرتنی تەواو .

دووەم: فەرمانبەری گشتی خۆی تەرخان دەکات بۆ بەجێ گەیاندنی ئەرکەکانی لە پێناو خزمەتکردنی سوودمەندبوو لەو خزمەتگوزاریانەی کە پێشکەش دەکرێت لە لایەن فەرمانگەکەیەوە وە وەڵام دانەوەی داواکاری و سکاڵاکانیان بە زووترین کات .

سێیەم: مامەڵەکردنی فەرمانبەری گشتی لەگەڵ وەرگرانی خزمەتگوزاری بەیەکسانی و دورکەوتنەوە لە پێشخستنی کاری کەسێك یان جیاکاری کردن لەسەر بنەمای ڕەگەز یان بیروباوەڕ یاخود ئاین یا تایفەگەری یا ئەندام بوون لە خێزانێك یاخود عەشیرەتێك یا زمان یا تەمەن یا کەم ئەندامی یا لایەنگیری سیاسی یا سەروەت و سامانی یا پۆست یاخود هەر شێوەیێکی تر لە شێوەکانی جیاکاری کردن.

چوارەم: خۆ بەدوور ڕاگرتن لە زیان گەیاندنی بە کەسێك یاخود کۆمەڵە کەسێك یا لایەنێك بە ڕەچاوکردنی مافەکانی کەسی تر و بەرژەوەندییە ڕەواکانی .

پێنجەم: گرنگی پێدانێکی تایبەت بۆ خاوەن پێداویستیە تایبەتیەکان وە سووربوون لەسەر پێشکەش کردنی هاوکاری و یارمەتی پێویست بۆیان .

شەشەم: ڕێگەدان بەهەر کەسێك بۆ چاوخشاندن وە بینینی بەڵگەنامەکان و پەڕاوەکان بە پشت بەستن بە یاسای مافی بەدەستهێنانی زانیاری کارا لە هەرێم .

حەوتەم: دزە پێنەکردنی زانیاری کەسی و خیزانی تایبەت بە وەرگری خزمەتگوزاری کەبەدەستی دەکەوێت لەکاتی هەستانی بەکاری فەرمانبەرایەتی وە خۆ بەدوور ڕاگرتن لەبەکارهێنانی ئەم زانیاریانە بۆ ئامانجی ناڕەوا یاخود زیان پێگەیاندن .

بەشی شەشەم

پابەندبوون بە ئاشکرا کردن و نهێنی پارێزی و مامەڵە کردن لەگەڵ ڕاگەیاندنەکان

ماددە(١٧):-

بنچینەی کارکردنی فەرمانبەرایەتی شەفافیەتە وە بۆ هەرکەسێك یاخود لایەنێك هەیە چاوبخشێنێتەوە بەدۆسیەکان و تۆمارەکان و پەڕاوەکان و کارەکان و ڕێکارەکان و ئەنجامەکان لە ناو کەرتی گشتی ئەگەر هیچ دەقێکی یاسایی نەبوو لەسەر نهێنی بوونی یان پەیوەست بوونی بە ژیانی تایبەتی تاکەکان .

ماددە (١٨):-

یەکەم: فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت بە ڕێزگرتنی تایبەتمەندییە کەسییەکان وە ڕێگری دەکات لە دزەکردنی هەر زانیارییەك کە بە سروشتی خۆی نهێنیە یاخود زانیاری کەسی لە ماوەی خزمەتی دا یان پاش تەواو بونی وە بەکار نەهێنانی یاخود کۆپی نەکردن یا نەگواستنەوەی یا لانەبردنی هەر زانیاریەك تەنها لە چوارچێوەی بەجێ گەیاندنی کاری فەرمانبەرایەتی وە بە پشت بەستن بەو دەقانەی لە یاساکان یان پەیڕەوەکان و ڕێنماییەکان دا هاتووە .

دووەم : نابێت هیچ فەرمان یا بەڵگەنامە یا ڕێکار یا بریار یا دۆکیۆمێنت یاخود بەڵگەی نوسراو یاخود ئەلیکترۆنی بە نهێنی دابنرێت تەنها بەپشت بەستن نەبێت بەدەقێکی ڕوون لە یاسادا ، وە لە کاتی گومان بەنهێنی دانانرێت .

سێیەم : فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت بەهەواڵ دان لە هەر تاوانێك لە ناویدا تاوانی گەندەڵی بە لایەنەکانی لێکۆڵینەوە یان چاودێریە پسپۆریەکان هەرکات کە پێزانی ، تەنانەت ئەگەر بەبێ ئاشکرا کردنی ناسنامەی خۆشی بێت .

ماددە (١٩):-

فەرمانبەری گشتی هەڵدەستێت بەو هەنگاوانەی کە پێویستە بۆ گرێنتی کردنی پاراستنی زانیاری نهێنی و کەسیەکان کە دەکەوێتە بەردەستی ئەمەش لە ڕێگای ڕێکارەکانی پاراستنی دژی بزربوون یاخود بەدەست هێنانی و بەکارهێنانی و دەستکاری کردن و ئاشکراکردنی تەنها بەڕێگە پێدانێك نەبێت کە بە یاسا دەرچووە .

مادده (٢٠):-

فەرمانبەری گشتی خۆی بەدوور دەگرێت لە ڕێگری کردن لە ئاشکرا کردنی یاخود دەرخستنی هەر زانیاریەك یا دۆکۆمێنتەکی فەرمی کە پێویستە یاخود ڕێگا پێ دراوە بە بڵاوکردنەوەی یا سەیرکردنی یا بەدەستهێنانی .

مادده (٢١):-

فەرمانبەری گشتی خۆی بەدوور دەگرێت لە کۆکردنەوەی هەر زانیاریەکی کەسی یا خێزانی تەنها لە سنوری پێویست بۆ کۆکردنەوەی زانیاری وە دەبێت مەبەست لە کۆکردنەوەی یاخود بەکارهێنانی تەنها پەیوەست بێت بە کارەکەی یاخود چالاکی فەرمانبەرایەتی لەسنوری پسپۆڕییەکەی.

مادده (٢٢):-

فەرمانبەری پەیوەندیدار دەبێت زانیاری کەسی بەڕێگایەك بپارێزێت کە بتوانێت لە کاتی پێویست بە ئاسانی بەدەستی بێنێت وە کەسی پەیوەندیدار بتوانێ چاوی پیابخشێنێتەوە یا کۆپیەکی لێ وەربگرێت و داوای دەست کاریکردنی و ڕاستکردنەوەی بکات .

مادده (٢٣):-

یەکەم: جگە لەبەرپرسانی باڵا لە پۆستی وەزیر بەسەرەوە یان ئەوانەی لەو پلەیەدان ، فەرمانبەری گشتی بۆی نیە هیچ لێدوانێك یان چاوپێکەوتنەك لە ڕاگەیاندنەکانەوە ئەنجام بدات کە پەیوەندیداربێت بە کاری فەرمانبەرایەتیەکەی تەنها بە ڕێگەپێدانێکی ڕوون لە لایەن ئەو بەرپرسەی کە ئەو دەسەلاتەی هەیە لە ناو فەرمانگەکەی ، جگە لەمە فەرمانبەری گشتی دەتوانێت مامەڵە لەگەڵ ڕاگەیاندن بکات و لێدوان و چاوپێکەوتن ئەنجام بدات لە هەر بابەتێك کە پەیوەندی نەبێت بەکارەکانی فەرمانبەرایەتیەکەی .

دووەم : فەرمانگە دەسپێشخەری دەکات لە دۆزینەوە و فەراهەم کردنی سەکۆی ناوخۆیی بۆ فەرمانبەرە گشتیەکان تاکو بتوانن لەوێوە ڕاو بۆچونی خۆیان لەسەر ئەو لایەنانەی کە کاری تێدا دەکەن وە کارەکانیان و پلانی ستراتیجی و سیاسەتەکانیان بخەنەڕوو .

بەشی حەوتەم

هاودژبوونی بەرژەوەندییەکان و چالاکی سیاسی و وەرگرتنی دیارییەکان

مادده(٢٤):-

یەکەم: کاتێك فەرمانبەری گشتی کەوتە ناو بارودۆخی هاودژبوونی بەرژەوەندییەکان یان ترسا لە ڕوودانی کتوپڕ بەڕێوەبەری ڕاستەوخۆی لێ ئاگادار دەکاتەوە وە لەسەر بەڕێوەبەری ڕاستەوخۆ پێویستە ڕێ و شوێنی پێویست بگرێتە بەر لە ژێر ڕۆشنایی سروشت و بارودۆخی ئەم هاودژبوونەی کە دروست بووە .

دووەم: فەرمانبەری گشتی لەگەڵ دەست بەکاربوونی هەڵدەستێت بە ئاگادارکردنەوەی بەرپرسی ڕاستەوخۆی بەنووسراو لە بەرژەوەندییە تایبەتیەکانی کە دەکرێت هاودژبوون دروست بکات لەگەڵ ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتیەکەی .

مادده (٢٥):-

فەرمانبەری گشتی خۆی بەدوور ڕادەگرێت لە هەر کارێك یان پیشەیەك کە هاودژی دروست بکات لەگەڵ ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتیەکەی جا کارەکە یان پیشەکە بە بەرامبەر بێت یان بێ بەرامبەر وە پابەند ئەبێت بە ئەنجام نەدانی هەر کارێك یان ئەرکێك کە هەستی ئەوەی لا دروست بکات کە هاودژبوونی بەرژەوەندی تێدایە .

مادده (٢٦):-

لەگەڵ ڕەچاوکردنی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی دەستور ویاساکان کە ڕێگری لەچینێکی دیاریکراو لە فەرمانبەرانی گشتی دەکات لە چالاکی و کاری سیاسی یان حزبی فەرمانبەری گشتی پابەند دەبێت بەمانەی خوارەوە:-

یەکەم: گرێنتی ئەوە دەدات کە چالاکیە سیاسی و بۆچوونەکانی کارنەکاتە سەر متمانەی ئەو کەسانەی کە مامەڵە لەگەڵ فەرمانگەکەی دەکەن و بەرپرسەکانی و هاوپیشەکانی و ئەو فەرمانبەرانەی کە ئەو بەرپرسیانە لە توانای لەسەر جێبەجێ کردنی ئەرکەکانی بە شێوەیەکی بێلایەنی و بابەتیانە .

دووەم: نابێت هەڵسێ بە قۆزتنەوەی شوێنی فەرمانبەرایەتیەکەی بۆ بەدەست هێنانی بەرژەوەندییەکی حزبی یان سیاسی وە نابێت هەڵسێت بەهیچ چالاکیەکی سیاسی لە ناو شوێنە فەرمیەکان یان لە کاتی دەوامی فەرمی وە نابێت هەڵسێ بە بەکارهێنان یان قۆزتنەوەی موڵك و ماڵی گشتی بۆ بەرژەوەندی چالاکی سیاسی یان حزبی یان بۆ مەبەستی بانگەشەی هەڵبژاردن .

سێیەم : جێبەجێ کردنی ئەرکەکانی فەرمانبەرێتی بەشێوەیەکی بێلایەن و بابەتیانە و دوور لە بیروڕای سیاسی و لایەنگری حزبی .

چوارەم: خۆ بەدوور ڕاگرتن لە ئەنجامدانی چالاکی سیاسی یان حزبی پاڵپشت بەو یاسایانەی ڕێگری دەکەن لەم کارە بە هۆکاری تایبەتمەندی شوێنی فەرمانبەرایەتیەکەی .

مادده(٢٧):-

یەکەم:- فەرمانبەری گشتی نابێت هەڵسێت بە قۆزتنەوەی پۆستەکەی یان ئەرکەکانی یان دەسەڵاتەکانی یان ئەو پەیوەندییە کەسییانەی کە بەهۆی کار و پلەوپایەی فەرمانبەرایەتی دروستی کردووە بەکاربێنێت بۆ دوورخستنەوەی زیانێك یان بۆ بەدەست هێنانی هەر خزمەت گوزاریەك یان باشیەك یان سوودەك یان قەرزەك یان دیارییەك بۆ بەرژەوەندی کەسی خۆی یان خێزانەکەی یان هەر یەکێك لە ئەندامانی خێزانەکەی یان هەر کەسێك کە پەیوەندیەکی بەهێزی پێوە هەیە ٠

دووەم: فەرمانبەری گشتی یان یەکێك لە ئەندامانی خێزانەکەی نابێت ڕازی بێت بەهیچ دیاریەك یان میوانداریەك یان خزمەت گوزاریەك کە فەرمانبەری گشتی بخاتە دۆخێکەوە کە کاریگەری دروست بکات لەسەر ئەرکەکانی و جێبەجێ کردنیان بە شێوەیەکی بابەتیانە یان دەکرێت کاریگەری دروست بکات لەسەر بڕیارەکانی و ناچاری بکات کە پابەند بێت بە بابەتێکەوە کە پەیوەندی بە ئەرکەکانیەوە هەیە .

سێیەم: فەرمانبەری گشتی دەبێت ڕوون کردنەوەی تەواو بدات بە بەڕێوەبەری ڕاستەوخۆی لە ڕێکەوتی (٣٠) ڕۆژ لە وەرگرتنی هەر دیارییەك کە بەهاکەی زیاتر بێت لە (١٠٠,٠٠٠) سەد هەزار دینار وە کێ دیاریەکەی بەخشیوە و سروشتی پەیوەندی پێوەی وە ئەگەر ئەو دیاریە بەهاکەی زیاتر بوو لە (٥٠,٠٠٠٠) پێنج سەد هەزار دینار ئەوا بەڕێوەبەری ڕاستەوخۆ بەڕێوەبەری سەرووی خۆی لێ ئاگادار دەکاتەوە وە ئەگەر زیاتر بوو لە (١,٠٠٠,٠٠٠) یەك ملیۆن دینار پێویستە دەستەی دەسپاکی هەرێمی لێ ئاگادار بکرێتەوە .

چوارەم: دەکرێت فەرمانبەری گشتی هەر دیارییەك یان بەخشیشەك وەربگرێت لە چوار چێوەی چالاکیەکی فەرمی بە نوێنەرایەتی هەرێم یان هەر لایەنێکی فەرمی تر وە پێویستە ڕادەستی بکاتەوە بۆ ئەوەی ببێتە موڵکی گەنجینەی گشتی هەرێم .

مادده(٢٨):-

فەرمانبەری گشتی نابێت پۆستەکەی یان دەسەڵاتەکەی یان پلە و پایەکەی بەکار بێنێت لە ڕیکلام کردن بۆ بەرهەمێك یان خزمەت گوزاریەك کە بەشێك نەبێت لەئەرکە فەرمانبەرایەتیەکەی.

بەشی هەشتەم
ڕەوشتەکانی بەڕێوەبردنی موڵك و ماڵی گشتی

مادده(٢٩):-

پێویستە لەسەر فەرمانبەری گشتی هەڵسێ بە پاراستنی سەرجەم موڵك و ماڵ و داهات و زانیارییە فەرمیەکان کە لە ژێر ڕکێفی خۆی یان لە ژێر مامەڵە پێکردن یان مامەڵە بۆ پێکردنی دابێت وە خۆی بە دوور ڕابگرێت لە بەکارهێنانی بۆ مەبەستی بەرژەوەندی کەسی خۆی یان بەدەر لەو کارانەی کە دیار کراوە ، تەنها لە سنوری یاسا یان بە پاڵپشت بە راسپاردنێکی ڕوون و بەشیوەی نووسراو ئەو کارە بکات .

مادده(٣٠):-

فەرمانبەری گشتی نابێت هەڵسێت بە لە ناوبردن یان زیان گەیاندن یان خراپ بەکارهێنانی داهات و موڵك و ماڵە فەرمیەکان یان موڵك و ماڵی بەرپرسەکەی یان هاوپیشەکانی یان هەرکەسێکی تر .

مادده(٣١):-

فەرمانبەری گشتی گشت هۆکار و ئامرازەکانی پەیوەندییە فەرمیەکان و پۆستی ئەلیکترۆنی و کۆمپیوتەر و ئینتەرنێت و تەلەفۆن لە سنووری پێویست بەکاردێنێت بۆ ڕاپی کردنی ئەرکەکانی فەرمانبەرایەتی .

بەشی نۆیەم
پارێزگاری کردن لە شکۆمەندی پیشەی فەرمانبەرایەتی گشتی

مادده(٣٢):-

فەرمانبەری گشتی پێویستە لەسەری پارێزگاری بکات لە شکۆمەندی پیشەیی لە میانەی پابەندبوون بە بەها سەرەکیەکانی فەرمانبەرایەتی گشتی لە ماوەی ژیانی ئاسایی خۆی ورەفتاری کۆمەڵایەتی و لە هەموو کاتێکدا

ماددە(٣٣):-

فەرمانبەری گشتی پارێزگاری دەکات لە ڕووکاری گشتی خۆی وە جل وبەرگ بەشێوەیەکی گونجاو و ڕێك وپێك لەبەر بکات وە پارێزگاری لە ناوبانگ و ڕووکاری خۆیی و ئەو لایەن و شوێنەش بکات کە کاری لێدەکات بەشێوەیەك گونجاو بێت لەگەڵ پێداویستیەکانی حەزی گشتی و فەرمانبەرایەتی و یاسا ونەریتە پەسەندەکانی کۆمەڵگا.

بەشی دەیەم

ئەرکەکانی فەرمانگە بەرامبەر فەرمانبەرانی

ماددەی (٣٤):-

پێویستە کارگێرییە فەرمیەکانی هەموو دەسەڵاتەکان و وەزارەتەکان ودەستە سەربەخۆکان و لایەنە نەبەستراوەکان بە وەزارەت و حکومەتە خۆجێییەکان جێگای دادپەروەری و ڕاستی ودروستی بن لە جێبەجێکردنی سیاسەتەکان و بەهاکانی فەرمانبەرایەتی گشتی ، وە ماف و ئیمتیازاتی فەرمانبەرە گشتیەکان بپارێزن و ژینگەیەکی کارکردنی گونجاویان بۆ تەرخان بکەن بەپێی ئەمانەی خوارەوە :-

یەکەم: جێبەجێکردنی دەست پێشخەری و ڕێکارەکان بۆ ئاشناکردنی فەرمانبەران و چاو خشاندنەوەیان و قووڵ بوونەوەیان لە تێگەیشتنی بنەما ڕەوشتیەکانی فەرمانبەرایەتی گشتی و سروشتی پابەندبونەکەیان بەپێی بنەماکان وە پێیان ڕابگەیێنرێ کەوا خوو ڕەوشتی بەرز ئەرکێکی بنەڕەتیە لە چوارچێوەی فەرمانبەرایەتی گشتی .

دووەم: مامەڵەکردن لەگەڵ گشت فەرمانبەرانی گشتی بەشێوەیەکی دروست و دادپەروەرانە بەبێ هیچ جیاکاریکردنێکی بێ بیانوو .

سێیەم: دروست کردنی کەشێکی کارکردن کە تیایدا ئاسایش و دادپەروەری و تەندروستی فەراهەم بێت بە جۆرێك داواکارییە بنەڕەتی و پێداویستی و ئامانجەکانیان بەدی بێنێت .

چوارەم: هاندانی گیانی دەست پێشخەری کردن و داهێنان وە دابینکردنی هەل بۆ فەرمانبەرانی گشتی بۆ بەژداریکردن لەو پێشنیارانەی پەیوەندیدارن بە باشترکردنی خزمەتەکان و بەرەوپێش بردنی کار لە کەشێکی متمانەی ئالوگۆرپێکراو وە تێگەیشتنی هاوبەش .

پێنجەم: هاندانی بە یەکگەیشتن و وپەیوەندی کراوە لەنێوان فەرمانبەرانی گشتی لە پێناو تاوتوێکردنی ئامانجەکان و دەست خستنە سەر ئەو بەربەستانەی کە دێتە پێشیان لەکاتی بە ئەنجام گەیاندنی ئەرکە فەرمانبەرایەتیەکانیان وە کارکردن لەسەر دۆزینەوەی چارەسەری گونجاو بۆیان .

شەشەم: گرێنتی کردنی مافەکانیان لە مووچە و دەرماڵەکانیان وە مافیان لە پێش خستن و پلە بەرز کردنەوە و سودمەندبوون لە مۆڵەت وە مافیشیان لە پێشکەشکردنی سکاڵا و تانە لێدان لە بەرامبەر لایەنی پەیوەندیدار بێ ئەوەی دووچاری ڕێکاری دەمارگیری یان تۆڵەسەندنەوە بێتەوە .

بەشی یانزەهەم
حوکمە گشتی و کۆتاییەکان

ماددەی (٣٥):-

ئەم ڕێنماییانە دادەنرێ بە ژێدەرێکی بنەڕەتی لە دان پیانان بە بنەماکانی ڕەفتاری پیشەیی بۆ هەموو فەرمانبەرە گشتیەکان لە سەر هەموو وەزارەت یان دەستە سەربەخۆکان یان لایەنە نەبەستراوەکان بە وەزارەت پێویستە پێوەر دابنێت بۆ ڕەفتاری پیشەیی و خووڕەوشتی فەرمانبەرایەتی گشتی بەشێوەیەکی وردکار بەپێی سروشتی کارەکەی بە هەماهەنگی کردن لەگەل فەرمانگەی خۆپاراستن و شەفافیەت لەدەستەی دەستپاکی لە هەرێمی کوردستان

ماددەی(٣٦):-

فەرمانگە گشتیەکانی هەرێم واژوو بەفەرمانبەری گشتی دەکەن لەسەر بەڵێن دان بەپابەندبوونی بەحوکمەکانی ئەم ڕێنماییە بەپێی ئەو نمونەیە کە دەستەی دەستپاکی لە هەرێمی کوردستان ئامادەی دەکات وە هەڵدەگیرێت لەناو دۆسیەی کەسی فەرمانبەرەکە .

ماددەی (٣٧):-

یەکەم: فەرمانبەری گشتی کە ملکەچی یاسای بەرزەفتکردنی فەرمانبەرانی دەوڵەتە ، لە کاتی سەرپێچی کردنی بنەماکانی رەفتاری پیشەیی کە لەم ڕێنماییەدا هاتووە سزا دەدرێت بە یەکێك لەو سزایانەی کە لە یاسای بەرزەفتکردنی فەرمانبەرانی دەوڵەتدا دەقی لەسەر هاتووە و کارپێکراوە لە هەرێم لە ژێر ڕۆشنایی قەبارە و سروشت و بارودۆخی سەرپێچیەکە .

دووەم : ئەو فەرمانبەرە گشتیانەی کە حوکمەکانی یاسای بەرزەفتکردنی فەرمانبەرانی دەوڵەت لە سەریان جێبەجێ ناکرێت لە کاتی سەرپێچی کردنی بەندەکانی ئەم ڕێنماییە بە پێی ئەو بنەما تایبەتەی کە ملکەچن بۆی لێپرسینەوەیان لەگەڵ دەکرێت .

ماددەی(٣٨):-

فەرمانبەری گشتی پابەندە بە سەیرکردنی بەندەکانی ئەم ڕێنماییە و جێبەجێکردنی بە ووردی و کارامەیی و لێهاتوویی،وە لەسەر دەسەڵاتەکان و وەزارەتەکان و لایەنەکانی نەبەستراو بە وەزارەت و دەستە سەربەخۆکان و حکومەتە خۆجێیەکانە هەڵسن بە ئەنجامدانی دەسپێشخەری بۆ بلاوکردنەوەی وگشتاندنی و شلۆڤەکردنی حوکمەکانی ئەم ڕێنماییە و دانانی ڕێکارەکان بۆ گرێنتی تێگەیشتن و پابەندبونی فەرمانبەران بە حوکمەکانی ئەم ڕێنماییە.

ماددەی(٣٩):-

ئەم ڕێنماییانە بلاو دەکرێتەوە لە ڕۆژنامەی فەرمی وە بە بەرکار دادەنرێ پاش تێپەڕبوونی (٦٠) شەست ڕۆژ لە بلاوکردنەوەی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) .

د. أحمد انور محمد
سەرۆکی دەستە دەسپاکی هەرێمی کوردستان

وەزارەتی تەندروستی

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

بەیانی ژمارە (٣١)ی ساڵی ٢٠١٦

- **کردنەوەی (ئەم بنکە تەندروستیانەی خوارەوە) لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی دهۆك.**

١- بنکەی تەندروستی کەمپی چەم مشکولە قەزای زاخۆ
٢- بنکەی تەندروستی کەمپی ماملیان لە قەزای ئاکرێ
٣- بنکەی تەندروستی کەمپی داودیە لە قەزای ئامێدی
٤- بنکەی تەندروستی کەمپی روانگە لە قەزای سێمێل
٥- بنکەی تەندروستی کەمپی شاریا لە قەزای سێمێل
٦- بنکەی تەندروستی کەمپی کەبەرتو(١) لە قەزای سێمێل
٧- بنکەی تەندروستی کەمپی کەبەرتو(٢) لە قەزای سێمێل

- **ئەم بەیانە کاری پێ دەکرێت لە ڕۆژی دەرچوونیەوە لە ڕێکەوتی ٢٠١٦/٦/١٥.**

بەیانی ژمارە (٣٣)ی ساڵی ٢٠١٦

- **گۆڕینی ناوی (بنکەی تەندروستی گوندی سێنان) بۆ (بنکەی تەندروستی شەهید أکرم سید حسین) لە سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی کۆیە .**
- **ئەم بەیانە کاری پێ دەکرێت لە ڕۆژی دەرچوونیەوە لە ڕێکەوتی ٢٠١٦/٩/١.**

بەیانی ژمارە (٣٤)ی ساڵی ٢٠١٦

- **کردنەوەی (بنکەی تەندروستی شاری شاهان) لە بەڕێوەبەرایەتی تەندروستی دەشتی هەولێر سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی هەولێر.**
- **ئەم بەیانە کاری پێ دەکرێت لە ڕۆژی دەرچوونیەوە لە ڕێکەوتی ٢٠١٦/٩/٢٦.**

بەیانی ژمارە (٣٥)ی ساڵی ٢٠١٦

- **کردنەوەی (بنکەی تەندروستی فەیزە هادی ئاغا) لە جۆری (C) لە بەڕێوەبەرایەتی تەندروستی دەشتی هەولێر سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی هەولێر.**
- **ئەم بەیانە کاری پێ دەکرێت لە ڕۆژی دەرچوونیەوە لە ڕێکەوتی ٢٠١٦/١٠/١٠.**

د. ڕێکەوت حمە رشید
وەزیری تەندروستی

هيئة النزاهة

رقم ٧١/٢ في ٢٠١٦/١١/٣

تعليمات السلوك المهني لموظفي القطاع العام في اقليم كوردستان

إستناداً للمادتين (الخامسة / سابعاً) و (العاشرة / خامساً) من قانون هيئة النزاهة لاقليم كوردستان - العراق رقم (٣) لسنة ٢٠١١ المعدل ، إصدرنا التعليمات الاتية:-

تعليمات رقم (١) لسنة ٢٠١٦

تعليمات السلوك المهني للموظفين العموميين في اقليم كوردستان

الفصل الاول

التعاريف والاهداف

المادة (١):-

يقصد بالكلمات والعبارات التالية - لاغراض تطبيق هذه التعليمات - المعاني المبينة ازاء كل منها:-

اولاً:- الاقليم: اقليم كوردستان- العراق.

ثانياً:- الوظيفة العامة :- تكليف وطني وخدمة اجتماعية يستهدف المصلحة العامة وخدمة الافراد داخل الاقليم وفقا لأحكام القوانين النافذ .

ثالثاً:- الموظف العام :- اي شخص يشغل وظيفة او منصبا تشريعياً او تنفيذياً او إدارياً او قضائياً في مؤسسات اقليم كوردستان – العراق العامة ، سواء اكان معينا ام منتخبا ، دائما ام مؤقتا،مدفوع الاجر او غير مدفوع الاجر، ويشمل ذلك بشكل خاص شاغلي المناصب العليا في الاقليم بدرجة وزير فاعلى ، وجميع العاملين في السلطات الثلاث وفي الهيئات المستقلة والحكومات المحلية والبلديات .

رابعاً:- اسرة الموظف العام :- هم زوجه واقاربه واصهاره من الدرجات الاولى والثانية والثالثة ، و من رباه من صغره او ضمته المحكمة اليه .

خامساً:- الاشخاص وثيقي الصلة :- هم من تربطهم بالموظف العام علاقة وثيقة،كصداقة متينة او زمالة راسخة او عشق ، او من اعتاد مساكنته ، او اعالته ، او من له الوصاية عليه ، والشركات والمنظمات التي يملكونها او يشاركون او يساهمون فيها او يديرونها .

سادساً:- الفساد : هو كل عمل او امتناع عن عمل ينطوي على اساءة استخدام السلطة او النفوذ او الوظيفة لتحقيق مصالح خاصة مادية او معنوية للموظف العام او لغيره .

سابعاً:- المحسوبية : هي اتخاذ قرارات او تنفيذ اعمال لصالح فرد او جهة،للموظف العام صلة بها،كالحزب او العائلة او القبيلة او المنطقة ، دون ان يكونوا مستحقين لها .

ثامناً:- المحاباة : هي تفضيل فرد او طرف على حساب غيره عند تقديم الخدمة دون وجه حق .

تاسعاً:- التوسط : هو التدخل او التأثير في اطار القطاع العام لمصلحة فرد او جماعة للحصول على منفعة او خدمة او تسريع تقديمها بلا وجه حق .

عاشراً:- تعارض المصالح : هو وضع واقعي،او قرار او امر او اجراء،يتخذه الموظف العام او يشارك في اتخاذه ، ويتضمن او يؤدي الى تعارض مصالحه الخاصة مع المصلحة العامة ، مما يؤثر على قدرته او حياده في اتخاذ القرار وعلى طريقة أدائه لالتزاماته ومسؤولياته .

المادة (٢):- تهدف هذه التعليمات الى :-

اولاً:- تعزيز الثقة والمصداقية بالقطاع العام من خلال ارساء قواعد اخلاقية مهنية وقيم اساسية للوظيفة العامة

ثانياً:- ايجاد وتنمية معايير سلوكية و ثقافة مؤسسية للموظف العام والوظيفة العامة لضمان الاداء الصحيح والمشرف للوظائف العمومية .

ثالثاً:- تعزيز القيم المهنية للموظف العام ، وتنمية روح المسؤولية فيه،وتدعيم الالتزام بها .

رابعاً:- التمسك باعلى المعايير الاخلاقية حين التعامل مع متلقي الخدمة و رؤساء الموظف العام و زملائه وفق القيم الاساسية للوظيفة العامة وصولا لتقديم افضل الخدمات .

الفصل الثاني
القيم الاساسية للوظيفة العامة

المادة (٣):- يلتزم الموظف العام بالقيم الاساسية للوظيفة العامة التالية حين ادائه واجبات وظيفته :-

اولاً :- احترام القانون : من خلال التمسك بسيادة وعلوية القانون وشرعية الاعمال والقرارات والاوامر التي يتبناها .

ثانياً: النزاهة :- من خلال التحلي بالاستقامة والتقيد بالقانون والتعليمات والانظمة ، وتجنب كل ما من شأنه المساس بحياده وموضوعيته ، وعدم استغلال سلطته او وظيفته او نفوذه ، لتحقيق مصالح شخصية غير مشروعة ، له او لغيره .

ثالثاً :- الشفافية : من خلال الوضوح داخل الهيكل الوظيفي وفي العلاقة مع متلقي الخدمة ومع مموليها وعلنية القرارات و الاجراءات والاهداف والنتائج واتاحة الاطلاع عليها .

رابعاً:- المساواة :- من خلال الالتزام باداء واجبات وظيفته بطريقة عادلة ومتساوية مهما كان جنس المتعامل معهم او دينهم او مذهبهم او عرقهم او لغتهم او انتمائهم الفكري او السياسي او الجغرافي .

خامساً:- العدالة : من خلال الالتزام بتوفير فرص مهنية متكافئة ومحفزة لمرؤسية .

سادساً:- الاخلاص :- من خلال القيام بمهامه بكل تفان واخلاص وبذل اقصى الجهد من اجل تحسين وتطوير وتسريع الخدمات المقدمة .

سابعاً:- النجاعة :- من خلال السعي لتحسين توظيف الموارد المالية والمادية والبشرية ، وضمان عدم هدر الموارد العامة ، واتخاذ ما من شأنه تصويب وتطوير اساليب العمل المنتهجة .

ثامناً:- الموضوعية :- من خلال بنائه قراراته و اوامره وتوصياته على تحليل دقيق للوقائع و المستندات و تمحيص صارم للادلة .

تاسعاً:- الصدق والامانة :- من خلال اعلاء قيم المصداقية والتمسك بالوضوح والصراحة بما يضمن بناء ثقة عالية لدي مرؤوسيه وزملائه والمتعاملين معه .

عاشراً:- الحياد :- من خلال عدم الانحياز لفرد او جهة او جماعة لاسباب لا علاقة لها بمقتضيات العمل الوظيفي او الخدمة المطلوبة ، وعدم التفضيل بين طالبـي الخدمة .

احد عشر:- الانضباط :- من خلال احترام اوقات العمل وانجاز المهام الموكلة اليه بكل تفان وتجنب اي سلوك مخل

اثنا عشر:- المساءلة :- من خلال تحمله نتائج ما يتخذه من قرارات واوامر وما يقوم به من اعمال مادية او قانونية عند اداء مهامه الوظيفية .

ثلاثة عشر: التميز :- من خلال الحرص على اقصى استغلال للفرص المتاحة لتحسين المعرفة والمهارات الوظيفية

اربعة عشر:- الحياة الخاصة :- من خلال الفصل التام بين الحياة الخاصة للموظف ومهامه و واجباته ومسؤولياته في اطار الوظيفة العامة .

المادة (٤):-

اولاً:- يتصرف الموظف العام بما يعزز القيم الاساسية للوظيفة العامة ، ويدعم الثقة بنزاهة ومصداقية وكفاءة ومهنية القطاع العام .

ثانياً:- ينتهج الموظف العام مبدأ تساوي الجميع امام القانون ، ويطبقه بطريقة عادلة ومطردة ، بدون اي تمييز بين الافراد من اي نوع ولاي سبب .

المادة (٥):- على الموظف العام القيام بواجبات وظيفته بهدف تحقيق اهداف دائرته بحسن نية وامانة ونزاهة وموضوعية وحياد وفقا لاحكام هذه التعليمات ، في حدود صلاحياته و واجباته ، متجنبا الفساد او سوء القصد او الاهمال او مخالفة القانون او المحاباة او المحسوبية او الوساطة او الضرر بالمصلحة العامة لتحقيق مصالح خاصه له او لغيره .

الفصل الثالث
الاخلاقيات العامة لاداء الموظف العام لواجبات وظيفته

المادة (٦):-

يلتزم الموظف العام بالبقاء مخلصا للدولة ، ومتقيدا بدستورها وقوانينها، وان يحرص على تطبيق القواعد القانونية بكل درجاتها بكل دقة وحزم .

المادة (٧):-

اولاً:- ينفذ الموظف العام واجبات وظيفته شخصيا، بدقة وبشكل موضوعي محايد جدير بالثقة وبنية حسنة ، طبقا لمبدأي المسؤولية والكفاءة الفردية ، متوخيا تحقيق المصالح العامة ، ولا يجوز له تفويض غيره في تنفيذها ما لم يكن مخولا بذلك بشكل صريح ، بموجب القانون او تخويل كتابي صريح ممن له سلطة قانونية بذلك ، او في حالة القوة القاهرة .

ثانياً:- يكون تنفيذ الواجبات الوظيفية وانجازه بشكل فوري وسريع ، والا فضمن فترة زمنية معقولة ومطردة ، وفقا لافضل الممارسات.

المادة (٨):- يحضر الموظف العام الي مقر عمله في الوقت المحدد لبداية الدوام الرسمي ، ويكرس جميع اوقات الدوام الرسمي لاداء واجبات وظيفته بجد واجتهاد وكفاءة ، ويحرص على التميز والنجاعة في الاداء الفردي وفي اداء الفريق .

المادة (٩):- يحرص الموظف العام على تحسين معرفته ومهاراته وكفاءته من خلال التعليم والتدريب المستمر،ويقدم العون لغيره في تطوير مهاراتهم ومعارفهم ، وتبني نقل وتشارك المعلومات والمهارات والخبرات والمعرفة .

المادة (١٠):-

اولاً:- يلتزم الموظف العام باصدار وصل استلام موقع من قبله او احد الموظفين التابعين له باستلام اية مخاطبة او شكوي ترد اليه من اي شخص ، فور استلامها ، ويحرص على الاجابة على المخاطبات والمراسلات والمكالمات والرسائل الالكترونية او غير الالكترونية ، باجابات كاملة ودقيقة وسريعة بقدر الامكان ، وتجنب تقديم معلومات مضللة او خاطئة .

ثانياً:- يتضمن وصل استلام المخاطبة او الشكوي اسم الدائرة المستلمة وطرق الاتصال بها ، واسم الموظف المستلم وعنوانه الوظيفي وتاريخ الاستلام و اوصاف المخاطبة او الشكوي المستلمة .

ثالثاً:- يبت الموظف العام في الطلب او الشكوي التي تدخل في اختصاصه بسرعة او خلال وقت معقول ، ويتحمل مسؤولية التأخير غير المبرر .

رابعاً:- يوضح الموظف المختص – كتابة - الاسس القانونية والواقعية التي استند اليها في اتخاذ قراره ، ويمكن اصحاب العلاقة من الاطلاع عليه وعلى اسبابه ونسخها او ان يبلغ اليهم خلال المهلة التي ينص عليها القانون او في مهلة معقولة ، مع بيان طرق الطعن الادارية او القضائية التي يمكنهم سلوكها للطعن عليه.

خامساً:- يتسلم الموظف العام اي طعن او تظلم يقدمه اليه اي شخص او جهة بقراراته ، ويعطي ايصالا باستلامه مؤرخا ، ويفصل به على وجه السرعة او في المهلة المحددة بالقانون او الانظمة او التعليمات والا فخلال مهلة معقولة .

المادة (١١):-

يلتزم الموظف العام بالامتناع عن اعطاء اية وعود او تعهدات مخالفة للقانون في اطار واجبات وظيفته ، وعدم ادخال معلومات غير صحيحة او مضللة في القيود الرسمية لاي سبب .

المادة (١٢):- يسهل الموظف العام اعمال الرقابة والتدقيق والتفتيش والتحقيق التي تقوم بها الجهات القضائية او الرقابية المختصة داخل دائرتها ، ويقدم للمحقق او الموظف الرقابي المعني الوثائق والسجلات والمعلومات التي بحوزته حال طلبها والرد على الاستفسارات والتساؤلات دون تأخير ، ويمتنع عن كل ما من شانه اعاقة اعمالهم او تزويدهم بمعلومات مضللة او ناقصة او خاطئة .

المادة (١٣):-

يلتزم الموظف العام بمقتضيات الصحة والسلامة في مكان العمل الوظيفي .

الفصل الرابع
اخلاقيات العلاقات بين موظفي القطاع العام

المادة (١٤):- يلتزم الموظف العام في علاقته مع رؤسائه وزملائه ومرؤوسيه بالقيم الاخلاقية الاتية :-

اولاً:- احترام رؤسائه وزملائه في العمل والتصرف معهم بلباقة وحكمة وموضوعية وحيادية وتجرد اثناء مخاطبتهم شفويا والمحافظة على بيئة عمل وظيفي سليم وودي .

ثانياً:- الامتثال لقرارات او اوامر رؤساءه حسب التسلسل الاداري و تنفيذها، فاذا تضمنت مخالفة للقانون فعلى الموظف المعني اعلام رئيسه الذي امر بها بالمخالفة تحريريا ، ولا يلتزم بتنفيذها الا اذا اكدها تحريريا ، ويتوجب رفض تنفيذ الاوامر والقرارات التي تشكل جريمة يعاقب عليها القانون .

ثالثاً:- التعاون مع رؤسائهم وزملائه و مرؤسية و تقديم العون والمساعدة لهم ، وافادتهم بنصائحه ومشاركتهم بخبراته و بالمعلومات التي بحوزته ، لايجاد حلول للتحديات و الاشكاليات ، وتطوير اساليب العمل ، وتجنب مغالطتهم او عرقلة اعمالهم .

رابعاً:- الالتزام بكل ما من شأنه ضمان جو وظيفي خال من التمييز والمضايقة والتحرش والعنف والالفاظ البذيئة او غير المحتشمة .

خامساً:- تجنب التشكيك في كفاءة او نزاهة روؤساءه او زملائه او مرؤسيه ، والامتناع عن كل ما من شأنه تشويه سمعتهم شخصيا او مهنيا ، الا اذا كان واثقا من صحتها .

سادساً:- احترام خصوصية روؤساءه وزملائه ومرؤسيه ، وتجنب سوء استعمال المعلومات التي تخص حياتهم الشخصية او العائلية التي تقع بحوزته للاضرار بهم .

سابعاً:- الامتناع الكامل عن السعي لكسب اية معاملة تفضيلية او استرضاء الروؤساء عبر التزلف اليهم باساليب التملق او الخداع او من خلال الوساطة والمحسوبية .

المادة (١٥) :- يلتزم الرئيس الاداري بما يأتي :-

اولاً:- ان يكون مثالا يحتذى به ، خصوصا في احترام وتطبيق القيم السلوكية المنصوص عليها في هذه التعليمات

ثانياً:- مساعدة مرؤسيه على تنمية مهاراتهم وقدراتهم الذاتية .

ثالثاً:- احترم حقوق مرؤسيه ومعاملتهم بالمساواة والعدالة دون تفضيل او تمييز، والحرص على حصولهم على استحقاقاتهم الوظيفية كاملة بضمنها حقهم في التمتع باجازاتهم وفقا للقانون .

رابعاً:- تقييم مرؤسيه بموضوعية وتجرد طبقا لقواعد التقييم المنصوص عليها في القانون .

خامساً:- تحمل المسؤولية شخصيا عن الاوامر والقرارات التي يوجهها لمرؤسيه .

سادساً:- الالتزام بتأكيد اوامره او قراراته كتابيا كلما تلقي تنبيها او اعتراض او احترازا تحريريا صادرا من احد مرؤسيه عنها .

سابعاً:- احترام حريات المرؤوسين خصوصا حرية الرأي والتعبير ، وتوخي العدالة والانصاف حين مساءلتهم ، وتجنب التعسف في استخدام السلطات والنفوذ ضدهم .

ثامناً:- احترام حقوق المرؤوسين في الطعن على اوامر وقرارات الرئيس الاداري امامه او امام الجهات القضائية او الادارية المختصة ، والامتناع عن اتخاذ اي اجراء تعسفي ضدهم بسبب ذلك .

تاسعاً:- العمل على خلق مناخ وظيفي سليم وودي وتجنب الحط من كرامة مرؤوسيه او التحرش بهم او استعمال العنف او التمييز ضدهم .

الفصل الخامس

اخلاقيات التعامل مع متلقي الخدمة

المادة (١٦) :- يلتزم الموظف العام بالقواعد الاخلاقية التالية في علاقته مع متلقي الخدمات :-

اولاً:- يلتزم الموظف العام بتقديم الخدمات المكلف بتقديمها بكل فاعلية وكفاءة ومعاملتهم بكامل الاحترام .

ثانياً:- يتفرغ الموظف العام لاداء واجباته في خدمة المستفيدين من الخدمات التي تقدمها دائرته ، ويجيب على مطالبهم وشكاواهم باسرع وقت ممكن .

ثالثاً:- يحرص الموظف العام على معاملة متلقي الخدمة على قدم المساواة دون تفضيل او تمييز على اساس العرق او الجنس او الجنسية او الدين او المعتقد او الطائفة او الانتماء العائلي او القبلي او اللغة او العمر او الاعاقة او الرأي او الانتماء السياسي او الانتماء الجهوي او الثروة او المنصب او اي شكل اخر من اشكال التمييز.

رابعاً: الامتناع عن الاضرار بشخص او مجموعة اشخاص او جهة ما والحرص على مراعاة حقوق الغير ومصالحه المشروعة .

خامساً:ايلاء عناية خاصة بالاشخاص ذوي الاحتياجات الخاصة والحرص على تقديم العون والمساعدة اللازمين لهم

سادساً: تمكين الاشخاص من الاطلاع او النفاذ الى الوثائق والمستندات طبقا لقانون الحق بالاطلاع على المعلومات النافذ في الاقليم .

سابعاً: عدم تسريب المعلومات الشخصية او العائلية الخاصة بمتلقي الخدمة التي اطلع عليها بمناسبة قيامه باعمال وظيفته،والامتناع عن استعمالها لغايات غير مشروعة او لاجل الاضرار بهم .

الفصل السادس

الالتزام بالافصاح و بالسرية والتعاطي مع الاعلام

المادة (١٧) :-

الاصل في العمل الوظيفي هو الشفافية ، ويحق للاشخاص والجهات الاطلاع على الوثائق والسجلات والمستندات والاعمال والاجراءات والنتائج داخل القطاع العام ، ما لم ينص القانون صراحة على سريتها او تعلقها بالحياة الخاصة للافراد .

المادة (١٨) :-

اولاً:- يلتزم الموظف العام باحترام الخصوصية الشخصية ويمتنع عن تسريب اية معلومات سرية بطبيعتها او معلومات شخصية سواء اثناء خدمته او بعد انتهائها، وعدم استخدامها او نسخها او نقلها او ازالتها الا في سياق ممارسته لواجباته الوظيفية ووفقا لما هو منصوص عليه في القوانين والانظمة والتعليمات .

ثانياً :- لا يجوز عد اي امر او وثيقة او اجراء او قرار او مستند او دليل كتابي او الكتروني سريا الا إستناداً الى نص صريح في القانون ، وعند الشك فيعتبر غير سري .

ثالثاً:- يلتزم الموظف العام بالاخبار عن اية جريمة بضمنها جرائم الفساد الي الجهات التحقيقية او الرقابية المختصة حال علمه بها ولو بدون الاعلان عن هويته .

المادة (١٩):-

يتخذ الموظف العام الخطوات اللازمة لضمان حماية المعلومات السرية او الشخصية التي تقع بين يديه عن طريق الاجراءات الاحترازية ، ضد فقدانها او الدخول اليها او استخدامها او تعديلها او الكشف عنها الا بتفويض صادر وفقا للقانون .

المادة (٢٠):-

يمتنع الموظف العام عن عرقلة كشف او الافصاح عن اية معلومات او وثائق او معطيات رسمية يتوجب او يسمح بنشرها او الاطلاع عليها او النفوذ اليها .

المادة (٢١):-

يمتنع الموظف العام عن جمع اية معلومات شخصية او عائلية الا في حدود ما هو ضروري للاغراض التي تجمع المعلومة من اجلها ، وان يكون الغرض من جمعها او تحريها مرتبط بعمله او نشاطه الوظيفي ، وفي حدود اختصاصه .

المادة (٢٢) :-

يحتفظ الموظف المعني بالمعلومات الشخصية بطريقة يمكن استردادها في الحال ، ويمكن للشخص المعني الاطلاع عليها او الحصول على نسخة منها وطلب تعديلها او تصحيحها .

المادة (٢٣) :-

اولاً:- فيما عدا شاغلي المناصب العليا من منصب وزير فاعلى او من هم بدرجتهم ، يمتنع الموظف العام عن الادلاء باي تصريح او مداخلة للاعلام فيما يتعلق باعمال وظيفته ، الا باذن صريح ممن له سلطة الاذن بذلك داخل دائرته. وفيما عدا ذلك يحق للموظف العام التعاطي مع الاعلام او الادلاء بتصريحات او مداخلات له في كل ما لا يعد متصلا باعمال وظيفته .

ثانياً:- تنفذ الادارة مبادرات وتدابير لايجاد منابر داخلية لتمكين الموظفين العموميين من تقديم ارائهم حول الجهة التي يعملون فيها،وعملها،وخططها الاستراتيجية وسياساتها .

الفصل السابع
تعارض المصالح والنشاط السياسي وقبول الهدايا

المادة (٢٤) :-

اولاً: يشعر الموظف العام رئيسه المباشر فورا حال وجوده في وضعية تعارض المصالح ، او خشيته من الوقوع فيها، وعلى الرئيس اتخاذ الاجراء المناسب في ضوء طبيعة التعارض القائم وظروفه .

ثانياً: يصرح الموظف العام حال مباشرته بمهام وظيفته كتابة لرئيسه المباشر بمصالحه الخاصة التي من شأنها ان تتعارض مع التزاماته الوظيفية .

المادة (٢٥):-

يمتنع الموظف العام عن القيام باي عمل او مهنة تتعارض مع واجبات وظيفته سواء اكان العمل او المهنة باجر او بلا اجر،ويلتزم بعدم القيام باي اعمال او مهام قد تعطي انطباعا بوجود تعارض مصالح .

المادة (٢٦):-

مع مراعاة تطبيق احكام الدستور والقوانين التي تمنع فئات معينة من الموظفين العموميين من النشاط اوالعمل السياسي او الحزبي ، يلتزم الموظف العام بما يأتي :-

اولاً : ضمان عدم مساس نشاطاته السياسية او الفكرية بثقة المتعاملين مع دائرته و رؤسائه و زملائه ومرؤوسيه في قدرته على اداء مهامه بكل حياد موضوعية .

ثانياً :- عدم استغلال مركزه الوظيفي من اجل تحقيق غايات سياسية او حزبية ، ولا يجوز له القيام باية انشطة سياسية داخل المقرات الرسمية او اثناء اوقات الدوام الرسمي ، ولا استخدام او استغلال الموارد العامة في او لخدمة انشطة حزبية او سياسية او لاغراض الدعاية الانتخابية .

ثالثاً :- تأدية واجبات وظيفته بكل حياد وموضوعية بعيدا عن ارائه السياسية او انتمائه الحزبي .

رابعاً :الامتناع ممارسة نشاط حزبي او سياسي طبقا للقوانين التي تمنع عليه ذلك بسبب خصوصيةمركزه الوظيفي

المادة (٢٧):-

اولاً :- لا يجوز للموظف العام استغلال منصبه او واجباته او صلاحياته او علاقاته التي يقيمها اثناء عمله او نفوذه الوظيفي لتجنب خسارة للحصول على خدمة او مزايا او فوائد او قروض او هدايا لمصلحته الشخصية او لمصلحة اسرته او احد افرادها او احد الاشخاص وثيقي الصلة به .

ثانياً :- لا يقبل الموظف العام ولا افراد اسرته اية هدايا او ضيافة او خدمات اذا كانت تضع على الموظف العام اي التزام متعلق بالوظيفة او يكون لها تأثير مباشر على موضوعيته في تنفيذ مهامه الوظيفية ، او من شأنها التأثير على قراراته او قد تضطره للالتزام بشي ما متعلق بالوظيفة لقاء قبولها .

ثالثاً :- يفصح الموظف العام لرئيسه المباشر- خلال ثلاثين يوما من تاريخ استلامها- عن اية هدايا يتسلمها اذا زادت قيمتها عن (١٠٠,٠٠٠) مائة الف دينار وعمن منحها اليه وطبيعة علاقته به، ويشعر الرئيس المباشر الرئيس الاعلى للدائرة اذا زادت قيمة الهدية (٥٠,٠٠٠٠) خمسمائة الف دينار .فأذا زادت الهدية عن (١,٠٠٠,٠٠٠) مليون دينار وجب اشعار هيئة النزاهة في الاقليم .

رابعاً :- يجوز للموظف العام قبول هدايا او تبرعات في سياق انشطته الرسمية بالنيابة عن الاقليم او احد الجهات الرسمية فيه، ويتوجب تسليمها لتكون ملكا للخزينة العامة في الاقليم .

المادة (٢٨) :-

يمتنع الموظف العام عن استخدام منصبه او صلاحياته او نفوذه للترويج لاي منتج او خدمة لا تشكل جزءا من واجبات وظيفته .

الفصل الثامن
اخلاقيات ادارة المال العام

المادة (٢٩):-

يلتزم الموظف العام بالمحافظة على جميع الممتلكات والموارد والمعلومات الرسمية التي تكون بحوزته او تحت تصرفه او تصرف له ، ويمتنع عن استخدامها لاغراض شخصية او لغير الاغراض التي سلمت اليه من اجلها، الا في حدود القانون او بناء على تفويض صريح وكتابي .

المادة (٣٠):-

لا يجوز للموظف العام اتلاف او تشويه او اساءة استخدام الموارد او الممتلكات الرسمية او ممتلكات رئيسه او زميله ، او ممتلكات اي شخص اخر .

المادة (٣١):-

يستخدم الموظف العام انظمة الاتصال الرسمية- بما في ذلك البريد الالكتروني واجهزة الحاسب الالي والانترنيت والهاتف- في حدود ما هو ضروري لاداء واجباته الوظيفية .

الفصل التاسع
الحفاظ على الكرامة المهنية للوظيفة العامة

المادة (٣٢):-

يلتزم الموظف العام بالمحافظة على الكرامة المهنية ،من خلال الالتزام بالقيم الاساسية للوظيفة العامة في حياته المدنية وفي سلوكه الاجتماعي وفي جميع الاوقات .

المادة (٣٣):-

يحافظ الموظف العام على مظهره العام، وان يرتدي ملابسه بطريقة لائقة ، وان يحافظ على سمعة ومظهر الجهة التي يعمل لديهاوالمكان الذي يعمل فيه ، بما يتلائم ومتطلبات الذوق العام والوظيفة والقوانين والاعراف والتقاليد القويمة.

الفصل العاشر
واجبات الادارة تجاه الموظفين

المادة (٣٤):-

تتوخى الادارات الرسمية في جميع السلطات والوزارات والهيئات المستقلة والجهات غير المرتبطة بوزارة والحكومات المحلية العدالة والانصاف والمصداقية في تطبيق سياسات وقيم الوظيفة العامة ، وحماية حقوق وامتيازات الموظفين العامين ، وايجاد بيئة عمل مناسبة وفق الاتي :-

اولاً:- تنفيذ مبادرات وتدابير لتعريف الموظفين واطلاعهم وتعميق فهم لقواعد و اخلاقيات الوظيفة العامة وطبيعة التزاماتهم بموجبها ، واخطارهم بان السلوك الاخلاقي القويم هو واجب اساسي في اطار الوظيفة العامة.

ثانياً:- معاملة جميع الموظفين العامين بعدالة وانصاف دون تفضيل او تمييز غير مبرر .

ثالثاً:- تهيئة ظروف عمل وظيفية آمنة وعادلة وصحية ، تلبي المتطلبات الاساسية لهم واحتياجاتهم واهدافهم

رابعاً:- تحفيز روح المبادرة والابتكار، وتوفير فرص للموظفين العامين للمشاركة في تقديم الاقتراحات، المتعلقة بتحسين الخدمات وتطوير العمل، في جو من الثقة المتبادلة والفهم المشترك .

خامساً:- تشجيع التواصل والاتصال المفتوح بين الموظفين العامين من اجل النقاش الهادف،لتلمس التحديات والمعضلات التي تواجههم، اثناء تأدية واجبات وظيفتهم، والعمل على ايجاد الحلول المناسبة لها .

سادساً:- ضمان حقوقهم في رواتبهم ومخصصاتهم وحقهم في الترقية والترفيع والتمتع بالاجازات،و حقوقهم في التظلمات وتقديم الشكاوي والطعون امام الجهات المختصة ، دونما تعريضهم للاجراءات التعسفية او الانتقامية .

الفصل الحادي عشر
احكام عامة وختامية

المادة (٣٥):-

تعتبر هذه التعليمات مرجعية اساسية في اقرار قواعد السلوك المهني لجميع الموظفيين العموميين ، وعلى كل وزارة او هيئة مستقلة او جهة غير مرتبطة بوزارة ، وضع معايير للسلوك المهني واخلاقيات الوظيفية العامة بصورة تفصيلية حسب طبيعة عملها ، بالتنسيق مع دائرة الوقاية والشفافية في هيئة النزاهة لاقليم كوردستان .

المادة (٣٦):-

تتولي جميع الادارات العامة في الاقليم توقيع الموظف العام على تعهد بالالتزام باحكام هذه التعليمات وفق نموذج تعده هيئة النزاهة لاقليم كوردستان- العراق ، ويحفظ في اضبارته الشخصية .

المادة (٣٧):-

اولاً:- يعاقب الموظف العام الخاضع لقانون انضباط موظفي الدولة المخالف لقواعد السلوك المهني المنصوص عليها في هذه التعليمات باحد العقوبات المنصوص عليها في قانون انضباط موظفي الدولة النافذ في الاقليم في ضوء جسامة وطبيعة وظروف المخالفة .

ثانياً:- يساءل الموظف العام- غير الخاضع لقانون انضباط موظفي الدولة- عند مخالفته لاحكام هذه التعليمات،وفقا لقواعد المساءلة الخاصة التي يخضع لها .

المادة (٣٨):-

يلتزم الموظفون العامون بالاطلاع على احكام هذه التعليمات وتطبيقها بدقة وجدية ونجاعة ، وتتولي السلطات و الوزارت و الجهات غير المرتبطة بوزارة والهيئات المستقلة والحكومات المحلية بتنفيذ مبادرات لنشر وتعميم وشرح احكام هذه التعليمات وتبني تدابير لضمان فهم والتزام موظفيها باحكامها .

المادة (٣٩):-

تنشر هذه التعليمات في الجريدة الرسمية وتعد نافذة بعد مضي (٦٠) ستين يوما على نشرها في جريدة (وقائع كوردستان) .

د . احمد انور محمد
رئيس هيئة النزاهة لاقليم كوردستان